

Ændringsforslag nr. 4
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5
vedtoges med 104 stemmer mod 26.

Ændringsforslag nr. 6
forkastedes med 75 stemmer mod 28; 26
medlemmer stemte hverken for eller imod.

§ 1 med de foretagne ændringer
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 7 betragtedes som
forkastet efter forkastelsen af ændringsfor-
slag nr. 2.

§ 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om sikring af dansk skibsværftsindustri [af Ole Olsen m. fl.].

(Andre selvst. forslag nr. LXVIII. Frem-sat 12/2 76).

Forslaget sattes til forhandling.

Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):

Efter det fremsatte forslag til folketingsbeslutning opfordres regeringen til at fremsætte lovforslag om ændring af afskrivningsloven. Adgangen til forskudsafskrivning på skibe og frigivelse af investeringsfond til anskaffelse af skibe skal indskrænkes til kun at gælde for danskbyggede skibe. Forslagsstillerne fra SF anfører som begrundelse, at man vil støtte de danske værfter ved at motivere danske redere til at bygge dansk.

Danske redere beordrer i forvejen i betydeligt omfang skibe i Danmark; ifølge en

opgørelse fra Danmarks Rederiforening var 59 pct. af værdien af danske rederes ordrebeholdning placeret på danske værfter pr. 1. januar 1976.

Ud fra et skibsbygningssynspunkt er det naturligvis af stor interesse, at denne procent stiger yderligere, men jeg tror ikke, at den foreslåede ordning er vejen frem. Den vil skade vore bestræbelser på at få afviklet udenlandske støtteordninger på værftsområdet, og den vil derved skade vore muligheder for at øge salget af danske skibe til udlandet.

Inden for OECD har vi sammen med andre skibsbyggende medlemslande i 1972 truffet aftale om gradvis fjernelse af konkurrenceforvridende hindringer på skibsbygningsområdet. Blandt foranstaltninger, der søges afviklet, nævnes udtrykkeligt diskriminerende skatteregler til fordel for den nationale skibsbygning. En gennemførelse af SFs forslag ville nødvendiggøre, at Danmark i OECDs skibsbygningsgruppe anmeldte og begrundede ordningen under påberåbelse af OECD-aftalens undtagelsesbestemmelser. Dette ville være uheldigt i betragtning af, at Danmark sammen med bl. a. de andre nordiske lande har presset stærkt på for at fremskynde afviklingen af andre landes støtteordninger på værftsområdet.

Inden for EF er der så sent som i juli 1975 vedtaget et direktiv, der kun tillader speciel støtte til skibsbygningsindustrien i form af bistand til skibskreditter. Denne må kun gives i overensstemmelse med de regler, der gælder i OECD. Direktivet giver undtagelser for eksisterende støtteordninger i Italien, Irland og Frankrig på betingelse af, at støtten gradvis nedsættes.

En gennemførelse af SFs forslag forudsætter særlig godkendelse af Kommissionen. Fremsættelse af en dansk anmodning herom ville stride mod de bestræbelser, der fra dansk side sammen med Tyskland, Holland og Belgien udfoldes for at begrænse skibsværftsstøtten i EF-landene.

I handelsministeriets kontaktudvalg vedrørende skibsværftsindustrien, der omfatter repræsentanter for værfterne og deres ansatte, har der hidtil været enighed om, at det er i dansk interesse at søge at begrænse andre landes diskriminerende støtteordninger på skibsbygningsområdet og ikke at introducere nye danske støtteordninger.

[Ministeren for skatter og afgifter.]

Sikring af dansk skibsbygnings beskæftigelse og produktion bør i øvrigt først og fremmest ske gennem samarbejde mellem værfterne og deres ansatte med henblik på at gøre dansk skibsbygning konkurrence-dygtig.

Dette samarbejde har da hidtil også givet gode resultater. Efter min opfattelse er der således gode grunde til, at den foreslåede ordning ikke kan anbefales. Jeg må anbefale, at man tager afstand fra det forslag til folketingsbeslutning, vi har til behandling her.

Camre (S):

Da verdenskrisen i 1930ernes begyndelse rullede ind over den vestlige verden, blev det almindeligt at føre en politik imod det, som senere hen er blevet betegnet „at gøre din nabo til tigger“-politikken. Det var en politik, der gik ud på at forbeholde sin egen efterspørgsel til egen produktion; dermed søgte man at vælte byrderne ved indskrænkningerne over på andre lande. Disse ordninger er heldigvis gradvis blevet ophævet. Frihandelen mellem disse lande har været forudsætningen for, at der har været en økonomisk vækst i disse lande, specielt i efterkrigstiden.

Om det forslag, der her ligger fra SFs side, kan man sige, at der ikke er tvivl om den gode hensigt: at forbeholde efterspørgslen efter skibsbygningskapacitet for den danske skibsbygningsindustri. Men det er en politik, der går ud på „at gøre din nabo til tigger“, og ud fra det synspunkt må jeg bestemt fraråde at gå ind i dispositioner af denne karakter.

Det er nemlig ganske åbenbart, at Danmarks muligheder for at operere på dette marked er ganske afhængig af, at andre og meget stærkere lande, industrielt stærkere lande end Danmark, ikke udbygger deres subsidieordninger, deres støtteordninger, og lukker af for danske værfters muligheder. De samme betragtninger kan naturligvis anvendes på en lang række andre industrielle områder.

Vi har igen og igen, som ministeren gjorde bemærkninger om heroppefra, søgt at hindre og at få afviklet de udenlandske støtteordninger, der findes, og vi må ikke forfalde

til nu at tage tilsvarende støtteordninger op selv. Jeg tror, det er ganske åbenbart, at man i det stykke må se i øjnene, at vi ville blive de små. Det, der ville kunne opnås umiddelbart, ville på længere sigt givetvis blive tabt.

Jeg vil også godt sige, at skibsbygningsindustriens problemer ikke kan løses med ordninger af denne karakter. Der er i øjeblikket en international overkapacitet i skibsbygningsindustrien, der er en mertonage, som der ikke er behov for på det internationale marked for skibsfart, og det er noget, der kræver strukturomlægninger i værftssektoren, strukturomlægninger, som skal gøre det muligt at opretholde både know-how, teknik og beskæftigelse i denne erhvervsgræn. Men det kan man altså ikke klare ved kunstgreb af den her skitserede karakter, og jeg kan på socialdemokratiets vegne meddele, at vi ikke kan tilslutte os det fremsatte forslag.

Jens Foged (V):

Fra venstres side kan vi stort set tiltræde de bemærkninger, der allerede er faldet såvel fra ministerens side som fra socialdemokratiets side.

Vi er vel klar over, at intentionerne bag forslaget er hensynet til beskæftigelsen, og vi er naturligvis lige så stærkt interesserede i at opretholde så fuld en beskæftigelse som overhovedet muligt.

Jeg får lejlighed til at bruge et par ord endnu en gang, som jeg plejer at anføre, når vi snakker om afskrivningsregler. De skal være så permanente som muligt og så tidløse som muligt. Det er den eneste måde, hvorpå virksomhederne kan vide, hvad de har at gøre med i dagene, der kommer. Det er den eneste mulighed, de har for at disponere fremover med nogenlunde sikkerhed, give nogenlunde rimelige tilbud på de arbejder, som de nu kan give tilbud på. Vi ønsker den mest muligt permanente ordning. Vi har jævnt gode afskrivningsregler, og vi ønsker dem så tidløse som muligt, for at de enkelte virksomheder kan vide, hvor de står økonomisk, hver gang de afgiver et tilbud. Det er allerede i orden, og så håber vi, at beskæftigelsen kan blive mere rolig, men den bliver ikke mere rolig af et forslag af den art som det foreliggende; derfor afviser vi forslaget.

Hölge (FP):

Jeg går ud fra, at hr. Ole Olsen allerede er klar over, at det ikke er med den store entusiasme, man har modtaget dette beslutningsforslag om at ændre afskrivningsreglerne for skibsværftsindustrien.

Jeg ser sådan på det, at Danmark er medlem af en række internationale institutioner, EF, OECD, og de forslag, der fremsættes her i tinget, må, hvis man da ønsker at de skal være seriøse og realistiske, også være nogenlunde i samklang med de internationale institutioner, man nu engang er medlem af. Det foreliggende beslutningsforslag er et protektionistisk og diskriminerende forslag, og omend formålene som nævnt i bemærkningerne til lovforslaget kan være ædle nok, så kan jeg heller ikke se, at dette beslutningsforslag er særlig hensigtsmæssigt.

Jeg vil gerne lige citere fra bemærkningerne til forslaget. Man vil gerne sikre beskæftigelsen på danske værfter ved at motivere danske redere til at bygge dansk, og man vil gerne bevare for fremtiden det industrielle potentel og den know-how, der er samlet i den danske skibsbygningsindustri. Ja men det er da rigtigt. Det er sikkert noget, vi alle sammen kan være enige om, men som sagt, forslaget, som det foreligger, er ikke velegnet.

EF-Kommissionen har lagt op til, at der i fremtidige handelsaftaler mellem Det europæiske Fællesskab og tredjelande indføres en ikke-diskrimineringsklausul på søfartsområdet. Det viser tendensen i EF. Skibe er lette at diskriminere imod.

Der er ingen tvivl om, at danske værfter står over for den alvorligste krise nogen sinde. Det er jo således, at ingen af de danske værfter vil kunne regne med at kunne køre med en rimelig kapacitetsudnyttelse i lang tid frem, men som skatte- og afgiftsministeren sagde, så har OECDs skibsværftsgruppe anbefalet til Rådet et nyt sæt spilleregler om halvårlige konsultationer, hvor regeringernes værftspolitik vil kunne inkorporeres sådanne diskrimineringsforslag og protektionistiske forslag som dette her.

Støttopolitik løser givetvis ikke skibsværfternes problematik på international basis. En øget støttopolitik vil være katastrofal for danske skibsværfter, det er der ingen tvivl om. Vi vil ikke kunne klare os i det internationale ræs på dette punkt.

Selve værftskrisen skyldes givetvis for store investeringer allerede. Der er nogle lande, som går ud i yderligere investeringer. Jeg tror ikke, det vil være gavnligt for Danmark at forsøge at følge med her. Sverige f. eks. har jo lagt op til en ny værftspolitik. Først og fremmest vil man nationalisere skibsværfterne i Sverige. Det tror jeg heller ikke vil være gavnligt for Danmark med den økonomi — eller skal vi kalde det den mishandlede økonomi — vi har. Men en del af den værftspolitik, man lægger op til i Sverige, går ud på, at arbejderstyrken skal reduceres med $\frac{1}{3}$, og så vil man i øvrigt begynde at bygge en lang række skibe, som man skal lægge på hylden, lægge på lager. Ingen ved, om de nogen sinde kan blive solgt. Jeg forstår ikke, at man i Sverige kan gå ind for sådan en politik, slet ikke når man ved, at man derovre påregner over de næste ti år at investere 30 mia sv. kr. i skibsværfter, som ikke er konkurrencedygtige.

Vi har set, at SF tidligere har været vældig glade for protektionistisk politik. Under forhandlingerne forud for septemberforliget kom man frem med nogle tanker om importrestriktioner o. lign. SFs kærlighedsforhold til protektionisme passer vældig godt ind i det billede, SF gerne vil give af sig selv som et anti-EF-parti. Jeg kan ikke se andet, selv om formålet kan være nok så godt med sådan et forslag her, at det trods alt kun kan betegnes som et paradeforslag, hvor man, ligesom man gjorde med den store skibsværftsdebat her for nogle måneder siden, gerne vil vise, at man er skibsværftsarbejdernes varme forkæmpere.

Endnu en gang: jeg tror ikke, det gøres med restriktioner og protektionisme. Det gøres snarere med lettelser af byrderne og en forøget konkurrenceevne og en omskoling over i mere givtige industrier for Danmark. Jeg tror også, at vi selv efter en udvalgsbehandling må afvise forslaget.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Dette forslag til folketingsbeslutning er ikke særlig godt gennemtænkt. Danmarks chance i den internationale konkurrence på værftsområdet som på andre områder er en ren konkurrence uden støtteforanstaltninger. Forslaget går ud på det modsatte, at vi skal indføre en ny dansk støtteordning. Om ikke af andre grunde, så bør vi afvise forsla-

[Bernhard Baunsgaard.]

get, fordi de andres statskasser er så meget større end vor.

Stetter (KF):

Vi kan ikke acceptere princippet i dette forslag.

Forslagsstillerne har den tankegang, at folketinget kan beskytte dansk skibsværftsindustri ved at tvinge danske redere til at kontrahere på vore egne værfter. Den tankegang holder ikke, desværre, gid det var så let.

Såfremt vi gennemfører forslaget, ville vi i første omgang ødelægge danske redere. Disse virksomheder er ude i en knaldhård konkurrence, og de skal nødvendigvis have mulighed for uhindret at benytte de billigste tilbud på nybygninger og samtidig uhindret kunne anvende gældende regler om forskudsafskrivninger og investeringsfondshenlæggelser. Hvis vi begrænser rederivirksomhedernes frie dispositionsmuligheder og dermed ødelægger erhvervet, så rammer vi helt automatisk og logisk i anden omgang danske skibsværfter. Disse store arbejdspladser består af bygge mere eller mindre direkte på stærke danske rederivirksomheder.

Forslagsstillerne glemmer tilsyneladende at tage i betragtning, at den internationale værftsindustri har en overkapacitet på ca. 40 pct. Såfremt vi isoleret gennemfører en beskyttelsespolitik over for danske skibsværfter, vil udlandet omgående svare igen og gennemføre tilsvarende eller andre foranstaltninger.

Vi er enige med forlagsstillerne i, at der nødvendigvis skal gøres noget for at bevare denne og for øvrigt al anden dansk industris konkurrenceevne. Det kan kun ske ad én eneste vej, nemlig ved at holde indenlandske omkostningsstigninger nogenlunde i ro og helst under andre landes. Det spørgsmål har jeg på fornemmelsen at vi kommer tilbage til. Men i denne forbindelse vil jeg pege på den frivillige aftale, som er indgået på Nakskov skibsværft, og som har været omtalt i dagspressen.

I øvrigt mener vi, at det var mere hensigtsmæssigt at bekæmpe alle former for subsidieordninger på det internationale plan, og det gør man jo ikke ved at indføre nye danske beskyttelsesbestemmelser. Tværtimod, vi risikerer at være medvirkende til,

at systemet med nationale støtteordninger løber totalt løbsk. Det ville med sikkerhed ødelægge mange gode danske arbejdspladser, også mange arbejdspladser på danske skibsværfter.

Poul H. Møller (KrF):

Vor ordfører er forhindret i at være til stede, og jeg skal bare ganske kort redegøre for kristeligt folkepartis stilling. Det bliver jo en gentagelse af, hvad de tidligere ordførere har sagt. Intentionerne i dette forslag er utvivlsomt udmærkede. Jeg skal slet ikke mistænkeliggøre dem. Vi vil alle sammen gerne være med til at hjælpe dansk skibsbyggeri herhjemme, som jo er inde i trange kår, men vi mener også, at hvis vi foretager disse ændringer, så må vi forudse, at de store nationer uden om os vil stramme grebet, og at det vil virke som en boomerang. Vi tror ikke på, at det på lang sigt vil kunne gavne danske skibsværfter, og derfor mener vi ikke at kunne medvirke til det foreliggende forslag.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg kan sige, at vi kan støtte forslaget, så meget mere som vi under den sidste debat, vi havde om værftssituationen, pegede på i fem punkter, hvad vi mente man burde gøre, og her indgik også, at der ikke ydes kredit eller indrømmes afskrivningsmuligheder for skibe, rederne lader bygge på udenlandske værfter.

Det er sagt, at vi ikke kan klare os, hvis vi går ind i en sådan kamp om at få arbejdet, og at de store vil kunne udnytte situationen bedre end os. Det har også været nævnt i den offentlige debat, at man har meget mere kapital til rådighed, og hvis vi gik ind i den kamp, så kunne vi ikke klare os. Alt dette er vel rigtigt, men sandheden er jo, at vi ikke har været i stand til som nation at dæmme op for eller forhindre, at de andre gør det alligevel. Hverken inden for EF eller inden for OECD har vi jo kunnet sikre, at de andre overholdt de regler, som var gældende. Vi ved, de omgås. Vi ved også, at de japanske værfter, når de bliver tvunget til at overholde nogle af reglerne, omgår dem ved at lade underleverandører eventuelt levere det billigere. Vi ved, og det har også været trukket frem her tidligere, at man i England f. eks. giver egnsudviklingsstøtte til skibs-

[Jørgen Jensen.]

værfterne og på den måde sikrer, at de står stærkere i konkurrencen.

Jeg synes derfor, det er forkert at diskutere ud fra, at der er mulighed for at få de andre til at overholde reglerne. Det er der ikke. Så tvinges vi altså ind i en situation, hvor vi, hvis vi vil sikre arbejde til de danske værfter, er nødt til at gøre et eller andet — vel vidende at det er rigtigt, alt det, der er ført frem. Det hænger netop sammen med den krig, som foregår i den kapitalistiske verden om marked og om arbejde og om udbytter.

Jeg vil godt spørge ministeren, hvad man har gjort for at forhindre, at situationen blev værre. Man vil ikke gå ind på tanken om at forbeholde arbejdet til danske værfter, men statsarbejde behøver man da ikke direkte at forære til andre lande, og f. eks. når den danske flåde skal have bygget en korvet, som skal bygges på Ålborg Værft, så er det helt urimeligt, at konstruktions- og detailtegningsarbejdet udføres af et engelsk firma. Det har været fremme i dansk presse, og det har været nævnt i Marine Weekend den 2. januar, hvor man har skrevet, at dette var en ordre til flere hundrede tusinde pund, som man fik fra Danmark i den nuværende situation. Dette havde ikke været nødvendigt ud fra de givne regler, og derfor mener vi, at man bør se mere alvorligt på det spørgsmål, der ligger her.

Man taler om konkurrencemulighederne, og den socialdemokratiske ordfører sagde, at den politik, der blev ført i 1930'erne, og den politik, der ligger i dette forslag, gik ud på at gøre naboen til tigger. Ja men hvad andet ligger der i talen om konkurrenceedygtighed ved løntilbageholdenhed? Hvis danske skibsværftsarbejdere skal holdes tilbage i lønnen for at konkurrere med de tyske, engelske eller franske, så kan de jo begynde at holde endnu mere tilbage i lønnen, og så kan vi gå endnu længere ned, og hvem er det så, der kommer til tiggerstaven? Hele den problematik er jo falsk; det er ikke rigtigt at lægge det frem på den måde. Sandheden er, at de løn aftaler, der er truffet, er truffet under pres, fordi man har sagt til danske arbejdere: gør I ikke det, så bliver I arbejdsløse.

Vi mener derfor, der er al mulig rimelig grund til at støtte forslaget. Selv om dette

kun er en del af det, og selv om der skal gøres meget andet, og selv om det indebærer de faremomenter, som er nævnt, så støtter vi forslaget og mener, det er rigtigt at gøre noget.

Wilhelm (VS):

Jeg mener, det er nyttigt, at SF har fremsat dette forslag, bl. a. og måske især fordi det egner sig til meget tydeligt at fastslå, at sådan noget kan ikke lade sig gøre, for, som skatteministeren sagde, det skulle i givet fald godkendes af EF-Kommissionen, og det ved man godt det ikke bliver. Vi har heller ikke nogen illusioner om, at noget af dette vil gå igennem, men vil alligevel udtrykke vores sympati for forslaget, bl. a. fordi det afslører det EF-afhængighedsforhold, at vi altså ikke engang kan gå hen og ændre lidt på nogle afskrivningsregler, uden at det skal godkendes af EF-Kommissionen — eller var det Ministerrådet, skatteministeren henviste til.

Alligevel bliver jeg nok nødt til at begrunde lidt nærmere, hvorfor vi i øvrigt har sympati for forslaget, for hvis man hører fremstillingen her i dag, så kunne det jo godt lyde underligt i forbindelse med, hvad VS ellers står for. Hvis det er så supernationalistisk, og hvis det er så ensidigt subsidieudvidende, som man her har fremlagt det, så ville det være mærkeligt. Vi har vendt os mod alt, hvad der var supernationalistisk, og vi har vendt os mod alt, hvad der var dødsyge subsidier til den private kapital, så hvis det her forslag egentlig indeholdt det, som man her indtil dette øjeblik har udlagt det som, så ville det være mærkeligt, om vi havde sympati for det.

Men det passer jo ganske enkelt heller ikke. Det er jo en fuldstændig vanvittig beskrivelse, man har givet af det. Hvorvidt man overhovedet favoriserer den hjemlige arbejdskraft ved det her forslag, er jo ikke så simpelt at afgøre, da det afhænger af grundigt kendskab til, ikke bare hvordan de formelle, men også hvordan de reelle støtteordninger er i andre lande. Det har vi ikke mig bekendt, og skal det her forslag, og det skal det vel, behandles i skatteudvalget, vil vi prøve at sørge for, at den redegørelse, handelsministeren lovede om den slags ting i værftsdebatten i oktober, bliver fremlagt. Det er muligt, den er fremlagt andre steder,

[Wilkjelm.]

men i hvert fald ikke i denne afskrivningsmæssige forbindelse.

En anden ting i den forbindelse er jo, hvordan det egentlig forholder sig med den støtte, som danske arbejdsløse skibsværftsarbejdere rent faktisk kommer til at betale til andre landes skibsværftsindustri på grund af de nugældende afskrivningsregler og andre regler, f. eks. skibskreditfondsreglerne. Der er jo en tendens til, alt andet lige, at en sådan støtte vil blive kanaliseret fra danske skatteydere, herunder arbejdsløse danske skibsværftsarbejdere, til industrier i de lande, hvor det har været muligt at trykke lønningerne mest — det er jo simpelt hen det, ordregivningen går på i øjeblikket, hvor man har de største indirekte subsidier, og hvor man har været i stand til at trykke lønningerne mest. Det skal altså også med i billedet, når man påberåber sig en eller anden internationalisme. Det er en temmelig blind internationalisme kun at tale om at være med til at give subsidier til de lande, hvor det har været muligt at trykke arbejdskraften og arbejdslønningerne mest.

Det næste spørgsmål er, om det her er en subsidieudvidelse, sådan som skatteministeren konsekvent beskrev det i sin tale her. Ja men det karakteristiske — og en af grundene til, at VS synes, at det her forslag nok er bedre end de fleste andre, man har set på området — er jo, at der er tale om at indskrænke subsidierne. Der er ikke én øre udvidet støtte til skibsværfterne i det, der ligger her. Men der er derimod en indskrænkning, for så vidt som man fratager rederne disse afskrivningsmuligheder for visse produktioner, nemlig hvis de ikke er placeret dér og dér. Det er muligt, at den indskrænkning ikke vil blive særlig stor reelt, fordi det er muligt, at man flytter de produktioner — og det er jo forslagsstillernes tydelige hensigt — men der er i hvert fald ikke tale om udvidede subsidier. Derfor er det i virkeligheden fuldstændig grotesk, når skatteministeren argumenterer imod netop det her forslag med at sige: vores generelle politik måtte hellere gå i retning af at indsnævre og indskrænke subsidierne, og det må være det, man slås for i en international sammenhæng. Ja men det er også det, der ligger her. Man kan sige, at den foregår på tværs af EF-regler og ting og sager — det gør den også, det

skal erkendes, og det viser noget om EF-afhængigheden — men der er tale om en indskrænkning og ikke om en udvidelse af støtteordningerne i dette her.

Jeg synes, det var pudsigt at høre både den socialdemokratiske og andre ordførere tale om overkapaciteten i denne her forbindelse og bruge det som begrundelse for afvisning af et konkret forslag. Der er ikke kommet andre forslag om, hvordan man klarer den, andet end ved Nakskovordningen, og den kunne den socialdemokratiske ordfører i virkeligheden lige så godt have nævnt som de yderst borgerlige ordførere, for det er jo sådan set det, der er lagt op til med septemberforliget og løntilbageholdenhed. Det er Nakskovordning over hele linjen, og det er det eneste alternativ, socialdemokratiet har haft til den skibsværftskrise.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ole Olsen) (SF):

Jeg har naturligvis ikke megen tak at rette efter den modtagelse, vores forslag har fået. Naturligvis tak til de to sidste ordførere, for DKP og VS, som støtter forslaget. Jeg synes, det blev støttet på en udmærket måde med nogle gode argumenter, som fik fat i nogle af de centrale dele i det.

Jeg vil godt begynde med generelt at sige — som det er sagt også fra borgerligt hold — at skibsbygningsindustrien i verden befinder sig i en situation med en meget betydelig overkapacitet. Der er kapacitet til at bygge 40-50 mill. BRT om året, men de fleste prognoser viser, at der kun bliver behov for cirka det halve.

Samtidig hermed — og det er det centrale — bliver der givet betydelige subsidier over hele verden til skibsbygning, og når man hertil lægger, at vi befinder os midt i en international økonomisk krise, så må man forstå, at hvis man gør det, som der er foreslået her, blot at overlade dansk skibsværftsindustri til markedskræfterne, ja, så er udsigterne ikke lyse, så bliver det specielt dansk skibsværftsindustri, der kommer til at betale omkostningerne ved den strukturalisering, som der ganske rigtigt er blevet talt om.

Omfanget af subsidier inden for EF blev belyst af handelsministeren på grundlag af et spørgsmål fra mig stillet her i tinget den

[Ole Olsen.]

18. februar, Folketingstidende, sp. 6170-6173⁷ og ministeren gav ved samme lejlighed udtryk for sin store modvilje mod subsidier. Jeg vil da gerne selv sige — og sige på mit partis vegne — at vi er også principielt modstandere af subsidier. Vi vil også helst have, at subsidierne blev afviklet rundt omkring i hele verden, men det er nu nok et spørgsmål, om subsidierne internationalt set ikke er kommet for at blive.

Af handelsministerens svar på mit spørgsmål fremgik det også, at det ikke så særlig godt ud med den afvikling, som der tidligere er aftalt i EF. Tværtimod er der i nogle lande kommet nye subsidier til, helt på tværs af de løfter, der er givet.

Den ordning, SF med dette forslag til folketingsbeslutning har fremlagt, har den fordel, som det også rigtigt er blevet påpeget af hr. Wilhjelm, at den intet har med subsidier at gøre, og jeg forstår ikke, at alle borgerlige, var jeg lige ved at sige, men alle, der sagde nej til forslaget, lige fra skatteministeren til ordførerne for de andre partier, blev ved med at tale om subsidier, for det er det stik modsatte, der sker her. Som hr. Wilhjelm sagde, fjerner vi i virkeligheden nogle subsidier fra rederierne.

SF er heller ikke fremmed for andre former for støtte, såmænd heller ikke selv om det skulle være i uoverensstemmelse med de regler, der gælder i EF og OECD. Jeg synes nok på baggrund af det, der er sagt om, hvor stygt det ville være, hvis vi syndede imod de forskellige internationale regler, at der er grund til at komme med en generel bemærkning, og den skal gå ud på, at hvis vi indfører ulovlige ordninger, så ville vi bestemt ikke være det eneste land, der lever i synd. Vi er nok i lidt for høj grad inden for EF og OECD blevet klassens artige dreng, måske i så høj grad, at vi også snart må betragtes som klassens dumme dreng. Medens man i andre lande har udbygget subsidierne til skibsværfter, så er der jo sket det her i landet, at vi for ikke så lang tid siden faktisk har indskrænket, hvad man kan kalde subsidier. Indtil udgangen af 1969 med virkning for skibsbygninger her i landet, som blev færdige i 1973, var der adgang til i byggetiden at opnå lån til den særlig lave rente, der nu først er gældende for skibenes finansiering fra leveringen. I byggeperio-

derne må værfterne nu låne til markedsrente. En tilbagevenden til de tidligere gældende regler vil være rimelig og vil næppe stride mod de internationalt gældende regler.

Men jeg skal slutte af. Jeg finder det overflødig at gennemgå de enkelte ordføreres indvendinger, for de har faktisk stort set sagt det samme.

Ministeren for skatter og afgifter (*Svend Jakobsen*):

Kun et par bemærkninger. Der var et konkret spørgsmål fra hr. Jørgen Jensen. Det gik på, hvad man havde gjort for at forhindre offentlige køb i udlandet. Jeg er ikke i stand til at besvare spørgsmålet, er ikke forberedt på det; det knytter sig, så vidt jeg kan se, heller ikke til det forslag, vi har til behandling. Det er klart, at handelsministeren vil være i stand til at besvare spørgsmålet, men jeg kan ikke besvare det i dag.

Jeg synes, det var interessant at høre hr. Jørgen Jensen konstatere, at det var et rigtigt argument, der har været fremført, at hvis en afgørelse af, hvilke landes skibsindustri der skal klare sig, kommer til at afhænge af støtteordninger, så har vi ingen mulighed for at klare os. Det synes jeg var interessant, også i betragtning af de bemærkninger, der senere kom fra hr. Wilhjelm og hr. Ole Olsen.

Jeg talte ikke meget om subsidier i mit første indlæg. Jeg gav udtryk for de bestræbelser, vi fra dansk side i en række internationale organer har gjort for at få afviklet andre landes støtteordninger. Det er hævet over enhver tvivl, at hvis vi gennemfører en ordning, der ensidigt er til gunst for dansk skibsværftindustri, så vil det vanskeliggøre de bestræbelser på internationalt plan. Så kan det blive en strid om ord, om det er en begrænsning af subsidierne, som hr. Wilhjelm og hr. Ole Olsen var inde på. I den udstrækning det bliver en begrænsning af subsidierne, bliver det ikke til øget støtte og øget beskæftigelse på danske skibsværfter. Jeg går ud fra, at sigtet ikke er, at man ikke skal bruge de midler, der står på investeringsfondskonti osv.; jeg går ud fra, at sigtet, som det står i bemærkningerne til forslaget, er, at pengene skal bruges til at entre andre skibe på danske værfter.

[Ministeren for skatter og afgifter.]

Her er det, vi løber ind i en række internationale aftaler og kommer på tværs af dem. De betyder ikke, at vi ikke kan ændre på vore afskrivningsregler, som hr. Wilhjelms var inde på, men de betyder, at vi ikke kan diskriminere — i henhold til de aftaler, vi har indgået internationalt.

Hölge (FP):

Blot et par korte bemærkninger. Hr. Jørgen Jensen taler idelig sammen med andre dele af venstre side af salen her om kapitalismens krise, som om dette var et reelt forhold, et reelt begreb. Danmarks krise er i meget høj grad en halvt socialiseret økonomis mishandling; deri ligger Danmarks krise nok hovedsagelig.

Hr. Wilhjelms omtaler altid afhængighedsforholdet til EF, som om dette var noget negativt i alle forhold. Det er det jo ikke, hr. Wilhjelms; når vi giver noget, får vi noget.

Når hr. Wilhjelms siger, at vi yder subsidier til lande, hvor det er lykkedes at trykke lønningerne mest, så er det også en af de sædvanlige socialistiske udtryksformer. Det er nu engang således, at en overskudsforretning som dansk skibsfart må købe sine skibe, hvor de er billigst, for at kunne fortsætte med at være en overskudsforretning. Jeg ved ikke, hvad det er, man fra venstre side her i salen vil. Vil man tvinge vores overskudsforretning i skibsfarten til at blive en underskudsforretning?

Hr. Ole Olsen sagde, at de andre udvider subsidierne og vi indskrænker subsidierne. Der er vel ingen af os, der bryder os så forfærdelig meget om disse subsidier, men den protektionisme, der ligger i det, kan vi ganske rigtig ikke gøre så forfærdelig meget ved. Jeg tror, det er rigtigt, at vi indskrænker subsidierne her i Danmark, når de andre udvider dem, for som hr. Bernhard Baunsgaard sagde: vi har ikke råd til at følge med i det ræs.

Jørgen Jensen (DKP):

Må jeg ikke sige til fremskridtspartiets ordfører, at der er jo nogle, der lever af underskudsforretninger og ligefrem bygger på det, men det er sådan set ikke det, der er til debat lige nu.

Med hensyn til, om krisen for værfterne er en kapitalistisk krise eller det er, fordi de er

halvt socialiseret: vi har diskuteret skibsværfternes situation nogle gange, og alle har erkendt — også her i dag — at det ikke er noget, der alene har ramt de danske skibsværfter; i hele den kapitalistiske verden er der krise på skibsværfterne. Man taler om, der er overproduktion. Skibsværfterne siger selv, de skal nedskære med ca. 35 pct. Man har forsøgt at få en aftale underhånden om, at det skulle man gøre internationalt, således at man kunne sikre det gennemført. Derfor er det en international kapitalistisk krise.

Det, der sådan set fik mig til at tage ordet, var ministerens udtalelser om, at det var interessant med de bemærkninger, jeg kom med. Så skal man også erindre sig, at jeg vel erkendte, at vi ikke kunne klare os i krigen med de andre, men jeg tilføjede: når vi ikke har magt til at tvinge de andre til at overholde reglerne, så bliver vi, som der blev sagt af en anden, den dumme dreng, der kun kommer til at betale prisen for at være artig. Det vendte jeg mig imod.

Det havde været interessant at få en udtalelse i forbindelse med dette, at vi gør naboen til tigger med de lønsystemer, man prøver på at presse ned over hovedet på arbejderne.

Wilhjelms (VS):

Hr. Hölge ville vist gerne have opnået at dementere noget af det, jeg sagde. Rent faktisk kom han til at bekræfte det. Sådan som disse afskrivningsregler virker, dér bliver den faktiske effekt den, at danske skatteydere, heriblandt arbejdsløse danske skibsværftsarbejdere, kommer til at betale indirekte tilskud til udenlandske virksomheder, fortrinsvis de steder, hvor man har formået at trykke lønnen mest; hr. Hölge bruger nogle andre ord, men realiteten i det, han sagde, var præcis det samme, og det er sådan, det fungerer.

Så har jeg lige et spørgsmål: hvis man vil betragte en differentieret afskrivningsregel som her foreslået — og jeg tror da, skatteministeren har ret i, at den støder an mod EF — som noget, der er umedholdeligt i forhold til de internationale aftaler, man har, hvordan går det så til, at det stadig væk er muligt — det er det måske heller ikke, men det var det mig bekendt indtil for et år siden — at skibskreditfondens obligati-

[Wilhelm.]

oner blev købt af Nationalbanken til pari, hvis det var en produktion på danske værfter, mens den måtte afhændes til den til enhver tid værende kursværdi og altså bygherren selv måtte bære kurstabet, hvis det var en produktion placeret på udenlandske værfter? Er der nogen som helst klar adskillelse her, der begrunder, hvorfor man kan tillade sig det ene og ikke det andet, eller er det sidste også afviklet inden for det seneste år, som det i så fald må være?

Bernhard Baunsgaard (RV):

Et af de argumenter, som hr. Wilhelm brugte heroppefra, synes jeg hr. Wilhelm skulle have ført igennem, og da han ikke gjorde det, vil jeg gøre det for ham. Hr. Wilhelm sagde, at et dansk skib bygget på et udenlandsk værft medførte danske tilskud, det vil sige, at danske skatteydere støttede det udenlandske værft, og at et udenlandsk skib bygget på et dansk værft medfører, at der gives udenlandske tilskud betalt af udenlandske skatteydere. Jeg synes, det viser, at det er vanvittigt, vi har den slags støtteordninger, og at det derfor er vanvittigt at udvide dem.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ole Olsen) (SF):

Jeg undlod at gå ind på de enkelte både socialdemokratiske og borgerlige ordføreres tale i første omgang, og det gjorde jeg, fordi jeg synes, de sagde det samme alle sammen. Jeg havde ellers tænkt ikke at ville sige mere, men i anledning af hr. Hølges bemærkninger tvinges jeg til, som en af hr. Hølges partifæller siger, at forsøge at skære noget ud i pap, når det er meget, meget svært at forstå. Det er sådan, at der bliver givet subsidier over hele verden. Her i landet er vi den artige dreng, som lader være, som har indskrænket vore subsidier. Nu forsøger vi at lave en ordning. Det er ikke noget kapløb med de andre om at give subsidier, det er blot et forsøg på sådan nogenlunde at følge med og ikke sakke fuldstændig agterud. Hvis fremskridtspartiet vil tage den stilling, at man ikke vil være med til det, synes jeg, man skulle sige det helt ærligt og ikke sige, man anerkender SFs smukke motiver; man skulle sige, at man ønskede at få danske skibsværfter nedlagt. Vi befinder os i

en situation, hvor danske skibsværfter ikke har en chance for at konkurrere internationalt, såfremt vi ikke gør et eller andet for at hjælpe dem.

Jeg glemte i første omgang at takke hr. Hølge, jeg havde faktisk en tak til ham. Hr. Hølge fik nævnt, at Sverige vil nationalisere — nu ved jeg ikke, om hr. Hølge mente, at det ville SF såmænd også nok — men jeg skal takke for, at man fra fremskridtspartiets side undtagelsesvis ikke drog Sovjetunionen med ind i spørgsmålet.

(Kort bemærkning).

Wilhelm (VS):

Det er egentlig kun for at supplere hr. Bernhard Baunsgaards sidste indlæg her, for jeg tror, at han glemte den konkluderende sætning til sidst, og det vil jeg gerne have bekræftet, når jeg nu fortæller, hvad en logisk konklusion på det, hr. Bernhard Baunsgaard sagde, måtte have været. Hr. Bernhard Baunsgaard beskrev, hvordan støtteordningerne virkede, og så sagde han: dette er vanvittigt, og derfor er det vanvittigt at udvide støtteordningerne. Så burde den sidste sætning have været: da SFs forslag jo klart og tydeligt er en indskrænkning af støtteordningerne, går det radikale venstre ind for SFs forslag.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Nu glemmer hr. Wilhelm vist igen en forudsætning. Det forløb af begivenhederne, som hr. Wilhelm prøver at bilde os ind, gælder kun under én eneste forudsætning, nemlig at udlandet ingenting gør. Hvis man virkelig vil bilde nogen ind, at udlandet ganske roligt og stille finder sig i, at vi laver særregler, og ikke gør noget imod det, tror jeg nok, man anser os for at være dummere, end det er tilladt; den går altså ikke, hr. Wilhelm.

(Kort bemærkning).

Hølge (FP):

Tre små korte bemærkninger. Til hr. Jørgen Jensen i anledning af den evindelige tale om krisen i den kapitalistiske verden: hvorfor taler vi aldrig om, at krisen i den socialistiske verden er permanent, hvor den måske kun er midlertidig her?

Til hr. Wilhelm: de forhold, vi har talt

[Hölge.]

om, er jo gensidige i en frihandelsverden. Det kan nok være rigtigt, at nogle af de subsidier, der kommer herfra, kommer nogen til gode i et andet land, men som hr. Bernhard Baunsgaard sagde, gør de det også den anden vej, og sådan må det altså være, så længe vi skal leve med disse ting.

Til hr. Ole Olsen, der gerne ville vide, hvad vi mente om en indskrænkning af skibsværftsindustrien: ja, der er vel ikke andet at sige til det spørgsmål, end at det kan vi da sagtens blive nødt til; når en, skal vi kalde det halvt nationaliseret nation som Sverige bliver nødt til at indskrænke sin værftsindustri med $\frac{1}{3}$ af arbejdsstyrken, hvad skulle så få nogen til at tro, at ikke det samme kunne blive tilfældet her i Danmark? Og ville det ikke være meget fornuftigere, om vi i dette land satsede på de industrier, der virkelig var givtige for landet, f. eks. industrier som elektronik o. lign., at vi satsede på omskoling af disse arbejdere? Hr. Ole Olsen ved formodentlig godt, at vi under septemberforliget fremsatte et støtteforslag til arbejdsgivere med henblik på omskoling af arbejdere, noget, der ville blive til gavn både for arbejdere og arbejdsgivere, for at få folk væk fra de tabgivende industrier og over i overskudsindustriene. Vi skal her i Danmark jo ikke leve på de tunge industrier, hvor arbejdskraften i andre lande vitterligen er billigere end i dette land; vi skal leve på vores højtudviklede arbejdskraft som f. eks. i elektronikindustrien.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Ole Olsen) (SF):

Jeg har to korte bemærkninger. Den første er til hr. Hölge. Det er en tak; nu erkendte hr. Hölge endelig, at fremskridtspartiet simpelt hen har solgt skibsværftsindustrien. Det havde været ærligere tale at sige det direkte i stedet for det, som blev sagt i hr. Hölges første indlæg.

Det andet er til hr. Bernhard Baunsgaard. Jeg kan ikke forstå, at hr. Bernhard Baunsgaard kan sige, at udlandet vil reagere, hvis vi foretager en så beskeden ting. Den 18. februar fik jeg at vide fra handelsministeren heroppefra, at f. eks. Italien har indført nye subsidier. Jeg tror ikke på, at

udlandet vil reagere skarpt, fordi et lille land som Danmark gør noget sådant, det ville være helt eventyrligt, om det eneste land, man reagerede over for, var Danmark.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Enhver har jo lov til at tro, hvad han vil, men jeg vil på det kraftigste advare mod at bygge vor økonomiske eksistens på tro.

(Kort bemærkning).

Hölge (FP):

Lige et øjeblik syntes det, som om vi var begyndt at tale om noget andet end det, vi oprindeligt startede med. Det forekom mig, nogle var begyndt at tale om, at dette beslutningsforslag gik ud på en indskrænkning i subsidier. Det er der faktisk ikke tale om, der er tale om diskriminering af subsidier, hvilket er noget ganske andet.

I øvrigt vil jeg meget nødig lægges ord i munden, som jeg ikke har sagt og ikke mener. Jeg har bestemt ingen lyst til at skulle medvirke til at indskrænke arbejdsstyrken i dansk skibsværftsindustri. Jeg siger bare, at det kan Danmark sandelig meget nemt blive nødt til, og at det måske kunne betale sig for dette land at gøre noget for at omskole sin arbejdskraft.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om Statens Uddannelsesstøtte [af Freddy Madsen m. fl.].

(Lovforslag nr. 215. Fremsat 10/2 76).

Lovforslaget sattes til forhandling.